36. ARAŞTIRMA SONUÇLARI TOPLANTISI

2. CİLT

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

36. ARAŞTIRMA SONUÇLARI TOPLANTISI 2. CİLT

07–11 MAYIS 2018
ÇANAKKALE

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Ana Yayın No: 3628/2

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları
Yayın No: 184/2

YAYINA HAZIRLAYAN
Dr. Candaş KESKİN

07-11 Mayıs 2018 tarihlerinde gerçekleştirilen
40. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu,
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin katkılarıyla
gerçekleştirilmiştir.

Kapak ve Uygulama
Arel Görsel Tanıtım San. Tic. Ltd. Şti.

e-ISSN: 2667-8837

Kapak Fotoğrafı: *Bülent İŞLER, Nesrin AYDOĞAN İŞLER*
Likya Bölgesi Alacadağ Çevresindeki Bizans Yerleşimleri
2017 Yılı Yüzey Araştırması

Not : Araştırma raporları, dil ve yazım açısından Dr. Candaş KESKİN tarafından denetlenmiştir. Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

Ankara 2019

40. ULUSLARARASI KAZI, ARAŞTIRMA VE ARKEOMETRİ SEMPOZYUMU BİLİM KURULU

SCIENTIFIC COMMITTEE OF 40th INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF EXCAVATIONS, SURVEYS AND ARCHAEOMETRY

Prof. Dr. Nurettin ARSLAN (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü Başkanı-Assos Kazı Başkanı)

Prof. Dr. Rüstem ASLAN (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Troia Kazı Başkanı)

Prof. Dr. Andreas SCHACHNER (Boğazköy-Hattuşaş Kazı Başkanı)

Prof. Dr. Turan TAKAOĞLU (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı Başkanı)

Doç. Dr. Olivier Can HENRY (Labraunda Kazı Başkanı)

Prof. Dr. Onur ÖZBEK (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Prehistorya Anabilim Dalı Başkanı)

Prof. Dr. Timothy HARRISON (Tell Tayınat Kazı Başkanı)

Doç. Dr. Göksel SAZCI (Maydos-Kilisetepe Kazı Başkanı)

Prof. Dr. Marcella FRANGIPANE (Aslantepe Kazı Başkanı)

Doç. Dr. Aslı Erim ÖZDOĞAN (Çayönü Kazı Başkanı)

Prof. Dr. Michael HOFF (Antiocheia Ad Cragum Kazı Başkanı)

Dr. Masako OMURA (Yassıhöyük Kazı Başkanı)

İÇİNDEKİLER

Erdoğan ASLAN, Yusuf KILIÇ, Uğurcan ORHAN
Kekova Adası Arkeolojik Yüzey/Sualtı Araştırması 2017 1

Erkan FİDAN, Murat TÜRKTEKİ, Sinem TÜRKTEKİ, Michele MASSA,
Umay OĞUZHANOĞLU AKAY, Sezer SEÇER FİDAN, Murat AFŞAR
Eskişehir ve Kütahya İlleri Tarih Öncesi Dönem Yüzey Araştırmaları (EKAR)
2017 Yılı Çalışmaları 21

Eylem ÖZDOĞAN
Manyas Gölü Doğu Kesim Neolitik Dönem Araştırmaları 41

Stefan FEUSER, Eric LAUFER, Bernhard LUDWIG, Felix PIRSON
2017 Yılında Pergamon'un Yakın Çevresinde Gerçekleştirilen
Yüzey Araştırmaları Raporu 53

Fikret ÖZCAN, Nihal ÇEVİK, Eser YAYAN
Kuzey Pısıdıa Yüzey Araştırması 2017 73

Gökhan COŞKUN
Lebedos ve Territoryumu Arkeolojik Yüzey Araştırması, 2017 89

Günder VARİNLİOĞLU
Boğsak Arkeolojik Yüzey Araştırması (Boga) 2017 Sezonu:
Dana Adası'nda Taş Ocakları ve Yapı Endüstrisi 109

Güner SAĞIR
Kars İli ve Çevresinde Yer Alan Ortaçağ Ermeni Kiliseleri (Ani Hariç)
Yüzey Araştırması 2017 Yılı Çalışmaları 125

Hacer SANCAKTAR, Rahşan TAMSÜ POLAT, Yusuf POLAT,
M. Bülent ŞENOCAK, Ayça DOKUZBOY, Kudret SEZGİN
Yozgat İli ve İlçeleri Arkeolojik Yüzey Araştırması:
2017 Yılı Çalışmaları 141

Hamdi ŞAHİN, Aşkım ÖZDİZBAY, İpek DAĞLI DİNÇER
Dağlık Kilikia Yerleşim Tarihi ve Epigrafya Araştırmaları 2017 165

Harun OY
Uşak İli ve İlçeleri İlk Tunç Çağı Araştırmaları
2016 ve 2017 Yılı Çalışmaları 181

Hatice KALKAN
Hypaipa Antik Kenti ve Çevresi Yüzey Araştırması-2017 205

Hatice PAMİR, Ayşe BELGİN HENRY, Canan KARATAŞ YÜKSEL
Antakya, Altınözü, Yayladağı: Kuseyr Yaylası Yüzey Araştırması 2017 215

Mehmet IŞIKLI, Serkan GÜNDÜZ, Hazal OCAK
Ayanis Kalesi Sahilinde Su Altı Çalışmalarına Dair Ön Rapor 235

Hüseyin METİN, Salih SOSLU
Kremna ve Çevresi Yüzey Araştırması 2017.....243

Hüseyin Sami ÖZTÜRK, E. Demirhan ÖZTÜRK
Nikaia (Bithynia) Egemenlik Alanı Epigrafik-Tarihi Coğrafi
Yüzey Araştırması Çalışmaları - 2017 255

İbrahim KUNT
Konya Hacıfettah Mezarlığında Bulunan Mezar Taşları.....263

İlker IŞIK, Orkun SARP, M. Naim ERDEM
2017 Yılı Konya İli, Karatay ve Altınekin İlçeleri, Bozdağ Milli Parkı
Doğu ve Kuzey Kesimi Yüzey Araştırması.....275

Hayat ERKANAL, İrfan TUĞCU, Vasıf ŞAHOĞLU, Joseph Ian BOYCE,
Michaela REİNFELD, Yeşim ALKAN, Nicholas RIDDICK
Liman Tepe 2017 Yılı Su Altı Çalışmaları 293

İrfan Deniz YAMAN, Yavuz AYDIN, Iraz Aslı YAMAN,
Canberk KAN
Aksaray İli Paleolitik Çağ Yüzey Araştırması (2017) 309

İrfan YILDIZ, Cemal ÇİĞ, Zulküf YARİŞ,
Özgür MİNTEŞ, Dursun YILDIZ
Diyarbakır İli ve İlçeleri Ortaçağ ve Sonrasına Ait Mimari ve
Sanat Eserlerinin İncelenmesi Yüzey Araştırması "Çüngüş İlçesi".....321

İsmail BAYKARA, Berkay DİNÇER, Serkan ŞAHİN
Derya BAYKARA, Esin ÜNAL, Birkan GÜLSEVEN
2017 Yılı Van İli Neojen ve Pleistosen Dönemleri Yüzey Araştırması 343

Jeroen POBLOME, Ralf VANDAM, Dries DAEMS
Patrick T. WILLETT, Yasemin ZENGER
The 2017 Sagalassos Survey Research 355

Kadriye ÖZÇELİK, İhsan ÇİÇEK, Necla TÜRKOĞLU,
Hande BULUT, Esra TUNÇEL, Eşref ERBİL
Denizli İli Prehistorik Dönem Yüzey Araştırması, 2017 377

Makbule EKİCİ, Timur DEMİR, Memik KERECİ,
Uğur SANCAK
Sacır Vadisi ve Çevresi Yerleşim Sistemleri Gaziantep İli Oğuzeli İlçesi
Arkeolojik Yüzey Araştırması 2016-2017 Yılı Çalışmaları.....391

Maria ANDALORO
Painting On Rock-Hewn Settlements in Cappadocia: Knowledge,
Preservation and Enhancement (2017 Campaign).....407

Mehmet Ali YILMAZ
Uşak Protohistorik Dönem Yüzey Araştırmaları Projesi (UPDAP)
2017 Yılı Sonuçları (İlk Sezon).....425

Mehmet EKİZ, Şükrü DURSUN, Necla DURSUN,
Zafer KORKMAZ
2017 Yılı Niğde İli ve İlçeleri Arkeolojik Yüzey Araştırması 453

Mehmet ÖZHANLI, Hakan ALPASLAN, Ersin ÖZEN,
Ali GÜNDOĞAN, Fatih HURATA
Isparta İli Yalvaç, Gelendost ve Şarkikaraağaç İlçeleri
Arkeolojik Yüzey Araştırması 2017 477

Mehmet SAĞIR, İsmail ÖZER, İsmail BAYKARA,
Seçil SAĞIR, Serkan ŞAHİN, Sibel ÖNAL, Ayşegül ÖZDEMİR
2017 Yılı Ankara İli ve İlçeleri Yüzey Araştırması 491

Meral ORTAÇ
2017 Yılı Bolu İli Seben ve Merkez İlçeleri Arkeolojik Yüzey Araştırması 503

Mesut DÜNDAR, Yusuf ACIOĞLU, Oğuz KOÇYİĞİT
Ortaçağ'dan Günümüze Balıkesir İli Yüzey Araştırması
2017 Yılı Çalışmaları.....523

YOZGAT İLİ VE İLÇELERİ ARKEOLOJİK YÜZEY ARAŞTIRMASI: 2017 YILI ÇALIŞMALARI

Hacer SANCAKTAR*
Rahşan TAMSÜ POLAT
Yusuf POLAT
M. Bülent ŞENOCAK
Ayça DOKUZBOY
Kudret SEZGİN

GİRİŞ

Yozgat İli ve İlçelerinde ''Klasik, Helenistik, Roma ve Bizans Dönemleri'' Arkeolojik Yüzey Araştırması konulu proje, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ve Yozgat Bozok Üniversitesi'nin desteği ile 02 – 23 Haziran 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Yozgat İli ve ilçelerini kapsayan ve 5 yıllık bir süre içerisinde tamamlanması planlanan projenin ilk sezon çalışmaları, Yozgat İlinin Merkez İlçesi ve köyleri, Yerköy İlçesi, Şefaatli İlçesi ve kısmen de Sarıka-

* Dr. Öğr. Ü. Hacer SANCAKTAR, Yozgat Bozok Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 66100 Yozgat/TÜRKİYE.
Dr. Öğr. Ü. Rahşan TAMSÜ POLAT, Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 26470 Eskişehir/TÜRKİYE.
Dr. Öğr. Ü. Yusuf POLAT, Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 26470 Eskişehir/TÜRKİYE.
Dr. Öğr. Ü. M. Bülent ŞENOCAK, Yozgat Bozok Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 66100 Yozgat/TÜRKİYE.
Araş. Gör. Dr. Ayça DOKUZBOY, Yozgat Bozok Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 66100 Yozgat/TÜRKİYE.
Araş. Gör. Dr. Kudret SEZGİN, Çorum Hitit Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 19030 Çorum/TÜRKİYE.

ya İlçesi'nde yürütülmüştür. Araştırmaya Bakanlık temsilcisi olarak Yozgat Müze Müdürlüğü'nden Sanat Tarihçi Büşra Özkaynar katılmıştır.[1]

Kentteki Araştırmalar ve Kazılar

Yozgat ve çevresinde 1920'li yıllardan bugüne kadar az da olsa devam eden yüzey araştırması ve kazı çalışmaları kentin arkeolojik açıdan önemini biraz da olsa kanıtlar niteliktedir. Söz konusu çalışmalarla bölgede Kalkolitik Dönem, Tunç Çağı, Demir Çağı, Helenistik, Roma ve Bizans Dönemlerine dair yerleşim izleri tespit edilmiştir.

Bölgede, Neolitik ve Kalkolitik kültürlerin temsil edilip edilmediğini inceleyen S. Omura tarafından 1989 yılında başlatılan ve halen aralıklarla devam ettirilen yüzey araştırmasında, M.Ö. 4. binden başlayarak Orta Çağlara kadar devam eden kültürler saptanmıştır. Bu çalışmalar dikkate alındığında, Kalkolitik Çağ yerleşim yerlerinin özellikle Yerköy'ün güneydoğusunda çok yaygın olduğu ve burada toplanan Kalkolitik Çağ seramik parçalarının Alişar seramiklerine benzerliği saptanmıştır.[2]

1975 yılında Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve Kayseri Müzesi tarafından L. Zoroğlu başkanlığında Mercimektepe Höyüğü'nde sondaj çalışması;[3] daha sonra ise 1986-1987, 1991-1992 ve 1993-1994 yılları arasında Yozgat Müze Müdürü M. Özcan başkanlığında kazı çalışmaları yapılmıştır.[4] Yapılan çalışmalarla Mercimektepe'nin M.Ö. 3. bin sonunda yerleşim gördüğü ve M.Ö. 2.

1 Yozgat Bozok Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Hacer SANCAKTAR başkanlığındaki araştırma heyetinde; Yozgat Bozok Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nden Prof. Dr. Galip AKIN, Dr. Öğr. Üyesi M. Bülent ŞENOCAK, Sanat Tarihi Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Pınar SERDAR DİNÇER, Mimarlık Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Emine SAKA AKIN, Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Yusuf POLAT, Dr. Öğr. Üyesi Rahşan TAMSÜ POLAT, Antalya Akdeniz Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Hülya KÖKMEN SEYİRCİ, Yozgat Bozok Üniversitesi'nden Araş. Gör. Dr. Ayça DOKUZBOY, Çorum Hitit Üniversitesi'nden Araş. Gör. Dr. Kudret SEZGİN, Yozgat Bozok Üniversitesi'nden Araş. Gör. İlter TANRIVERDİ, Gazi Üniversitesi'nden Araş. Gör. Emine AKKUŞ KOÇAK, Ankara Üniversitesi'nden Araş. Gör. Ethem KOÇAK, Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nden Yüksek Lisans Öğrencileri Sinan HARMANDA ve Faruk BUDAK görev almışlardır.

2 Omura 1990, 69-90; Omura 1991, 541-560; Mori – Omura 1989, 295-310; Omura 1990, 69-90.

3 *Yozgat Müz.* 99.

4 Özcan 1992, 377-388; *Yozgat Müz.* 99.

binde terk edilmiş küçük bir yerleşim yeri olduğu tespit edilmiştir. Sorgun Kuşaklı Höyük'te S. Mazzoni tarafından 2008 yılından itibaren yüzey araştırması ve 2012 yılından itibaren de kazı çalışmaları başlatılmıştır.[5] Kuşaklı Höyük'te yapılan çalışmalar, höyüğün Eski Tunç, Hitit, Asur Ticaret Kolonileri, Demir Çağları ile Roma ve Bizans Dönemleri'nde kesintisiz iskân gördüğünü kanıtlar niteliktedir. Yine Sorgun İlçesi Peyniryemez Köyü'nde yer alan Çadırhöyük, 1926 yılında Von der Osten tarafından tespit edilmiş ve 1993 yılından itibaren R. L. Gorny, G. McMahon, S. Steadman ve S. M. Paley tarafından da tekrar araştırılmış ve kazı çalışmaları başlatılmıştır. Höyükte yapılan kazı çalışmalarında Kalkolitik Çağ'dan Bizans Dönemlerine kadar yerleşim izlerine rastlanmıştır.[6]

1993-2011 yılları arasında Sorgun İlçesi Kerkenes Dağı'nda yer alan Kerkenes Antik Kenti ve bu kent ile bağlantılı yapıların değerlendirilebilmesi ve belgelenmesi amacıyla M. F. Summers ve G. D. Summers, araştırma ve kazı çalışmaları yapmışlardır.[7] Kentte kazı çalışmaları 2012-2013 yılları arasında A. Baran tarafından yapılmış[8] ve 2014 yılından itibaren de S. Branting tarafından devam ettirilmektedir.[9] Antik yazar Herodotos'dan Antik adı *Pteria*[10] olarak bilinen Kerkenes'in M.Ö. 600 yıllarında Medler tarafından kurulduğu bilinmektedir.

---

5 Kuşaklı Höyük'te yapılan yüzey araştırması ve kazı sonuçları için bkz.: Mazzoni – D'Agostino vd. 2009, 109-128; Mazzoni – D'Agostino vd. 2010, 91-104; Mazzoni – D'Agostino vd. 2011, 317-335.

6 Paley 2005, 351-366.

7 Summers 1994, 18-20; Summers 1994b; Summers 1997, 81-94; Summers 2000a, 166; Summers 2000b, 119-150; Summers 2001a, 55-73; Summers 2001b, 39-60; Summers 2001c, 12-13; Summers – Özcan 1998, 627-659, Summers – Summers 1995a, 22-23, Summers – Summers 1995b, 99-122; Summers – Summers 1996a, 331-358; Summers – Summers 1996b, 27-28; Summers – Summers 1997, 23-25; Summers – Summers 1998a; Summers – Summers 1998b, 29-30; Summers – Summers 1998c, 25-27; Summers – Summers 1998d, 121-152; Summers – Summers 2001, 508-509; Summers – Summers vd. 1995a, 43-68; Summers – Summers vd. 1995b, 2-20; Summers – Summers vd. 1996, 201-234; Summers – Summers vd. 1999a, 19-22; Summers – Summers vd. 1999b; Summers – Summers vd. 2000; Summers – Summers vd. 2001a, 211-228; Summers – Summers vd. 2001b, 22-24; Summers – Summers vd. 2002a; Summers – Summers vd. 2002b, 439-448; Aydın –Toprak vd. 2002, 516-523; Baturayoğlu 2002, 100-107; Baturayoğlu – Summers vd. 2002, 407-414.

8 Baran 2013, 76-92; Baran - Dirlik vd. 2014, 1-20.

9 Branting 2015, 1-12.

10 *Herodot* I. 76, 79.

Yozgat İli'nin kuzeybatısında yer alan ve Galat yerleşimi olan Tavium'da Hitit ve Phryglere ait de yerleşim izleri görülmektedir. Strabon'un sözünü ettiği Tavium (Büyüknefes Köyü) Antik Kenti'nde bugüne kadar kapsamlı kazı çalışmaları yapılmamıştır.[12] Kentte günümüze kadar yalnızca K. Strobel ve C. Gerber tarafından yüzey araştırmaları yapılmıştır. Yozgat'ın Roma Dönemi'ne dair bir diğer araştırma Sarıkaya *İ*lçe merkezinde antik adının *''Basilica Therma (Aqua Sarvenae)''* olduğu öngörülen Roma Hamamı'nda 2010 yılında Yozgat Müzesi tarafından temizlik ve kurtarma kazıları yapılmıştır.[13] D. French tarafından Anadolu'daki Roma yolları ve miltaşlarının araştırıldığı proje kapsamında, Bazilika Therma'dan Melitene'ye kadar Tavium'dan geçen bir yolun izleri, Şarkışla'nın biraz doğusunda ve Sivas'ın güneyinde tespit edilmiştir.[14]

Yozgat İli'nin Türk İslam Dönemleri'ne dair bilgiler ise H. Acun[15], R. Arık[16], İ. H. Uzunçarşılı[17], Ö. Yılmaz[18], C. Çulpan[19], S. Duygu[20], G. Tunç[21], O. Sakin[22] ve F. Sümer[23] tarafından yapılan çalışmalardan edinilmektedir.

Yozgat ve çevresinde bugüne kadar yapılan araştırma ve kazı çalışmaları ile özellikle ETÇ ve Demir Çağı Yerleşimlerinin çok yaygın olduğu saptanmış-

11 *Strab*. XII.5.2.

12 Strobel – Gerber 1998, 297-314; Strobel – Gerber 1999, 169-176; Strobel – Gerber 2000, 7-10; Strobel – Gerber 2001, 1-8; Strobel – Gerber 2002, 223-232; Strobel – Gerber 2003, 325-334; Strobel – Gerber 2006, 15-34; Strobel – Gerber 2008, 59-72; Strobel – Gerber 2009, 187-200; Strobel – Gerber 2010, 265-278.

13 Sarıkaya'daki Roma Hamamı Kurtarma Kazısı için bkz.: Yılmaz – Becene –Hasırcı 2014, 187-206; Yılmaz – Becene –Hasırcı 2015, 607-624.

14 French 1983, 87. D. French tarafından *''Amasya-Niksar, Zile-Niksar, Niksar-Sivas (Sebasteia), Zile-Kayseri (Caesareia), Zile-Amasya, Zile-Yozgat (Tavium), Yozgat-Suluova (Sebastopolis) yol sistemleri detaylı olarak incelenmiş ve yerleri saptanmıştır''* (French 1987, 193).

15 Acun 1978, 436-447; Acun 1981, 635-715; Acun 1994; Acun 2005.

16 Arık 1971, 8-9, 21.

17 Uzunçarşılı 1973, 215-261.

18 Yılmaz 2001.

19 Çulpan 1974.

20 Duygu 1953.

21 Tunç 1978.

22 Sakin 2004.

23 Sümer 1974, 309-381.

tır. Söz konusu araştırmalar dışında Yozgat İlinde bugüne kadar belgelemesi yapılmamış ve araştırılmamış pek çok yerleşime ait izler de bulunmaktadır.

YÖNTEM ve METOD

2017 yılı çalışmaları kapsamında öncelikli olarak yaptığımız araştırmanın ilk yılı olduğundan bölge ve çevresini tanımak amacıyla tescil edilmiş alanlar ziyaret edilmiştir. Planlanan araştırma dâhilinde çalışma yapılan tüm yerleşimler, uydu bağlantılı koordinatları saptanarak haritalar üzerine kaydedilmiştir. Tespit ve belgeleme yapılan yerleşimlerin koordinatları, FOIF Global Navigasyon Uydu Sistemi A 30 ile WGS 84 formatında alınmıştır. Alınan noktalar, Yozgat İlinin tamamını kapsayan, Harita Genel Komutanlığının hazırlamış olduğu 1/25000 ölçekli haritalar ArcGIS programına entegre edilerek aktarılmıştır. Yapılan çalışma sayesinde, bölgede tespit edilmiş olan arkeolojik yerleşimlerin ileriye dönük veri tabanı oluşturulmaya başlanmıştır. Yerleşimlerde saptanan çanak-çömlek parçaları gibi önemli buluntuların belgelenmesiyle, araştırmanın materyal alt yapısı hazırlanmıştır.

2017 YILI BULUNTU YERLERİ

Yozgat İlinin Merkez İlçe ve Köyleri, Yerköy, Şefaatli ve kısmen de Sarıkaya İlçelerinde toplam 74 alanda arkeolojik tespit ve belgeleme çalışmaları yapılmıştır (Harita: 1). Bu çalışmalar sonucunda 13 yeni yerleşim de saptanmıştır. 2017 yılında çalışma yapılan toplam 74 alandan tarihlendirme unsuru bulunan bazı yerleşimlere aşağıda yer verilmiştir.

Arpalık Höyük

Koordinatlar: K: 39°45'5.22" D: 34°46'45.56"

Yozgat Merkez ilçesinin güneyinde, Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kampüsü'nün yaklaşık 3 km. güneybatısında ve Azizli Köyü'nün de yaklaşık 300 m. güneybatısında yer almaktadır. Höyüğün hemen güneybatısında Küçükkale Yerleşimi ve kuzeybatısında Sırakayalar Yamaç Yerleşimi bulunmak-

tadır. Höyük, yaklaşık 78 m. yarıçapında ve deniz seviyesinden yüksekliği ise 1199 m.'dir. Höyüğün üst konisi tarımsal faaliyetler nedeniyle kısmen tahribata uğramıştır. Tarım arazisi olarak kullanılan höyük üzerinde açılan kaçak kazı çukurunda, ağız kısmı kırılmış olan *pithos*un *in-situ* olarak gövde kısmı toprak içerisindedir (Resim: 1). Ayrıca höyükte seramik parçaları, bazalt İdol ve kireçtaşı öğütme taşı tespit edilmiştir. Bu alanda tespit edilen buluntular arasında el yapımı kırmızı astarlı Tunç Çağı seramikleri, Roma kırmızı astarlıları ve günlük kullanım kap parçalarının yanı sıra Bizans Dönemi sırlı kap parçaları ve cam parçaları da yer almaktadır (Resim: 1). Bu veriler göz önünde bulundurulduğunda yerleşimin Tunç Çağı'ndan başlayarak Bizans Dönemi'ne kadar ki süreçte iskân edildiği anlaşılmaktadır.

Küçükkale Yerleşimi

Koordinatlar: K: 39°45'1.65" D: 34°46'41.90"

Yozgat merkez ilçesinin güneyinde, Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kampüsü'nün yaklaşık 3 km. güneybatısında ve Azizli Köyü'nün de yaklaşık 300 m. güneybatısında yer almaktadır. Küçükkale Yerleşiminin hemen kuzeydoğusunda Arpalık Höyük ve kuzeybatısında Sırakayalar Yamaç Yerleşimi bulunmaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1194 m. olan yamaç yerleşiminin kuzeyi kayalık ve güneyi ise Arpalık Höyüktür. Küçükkale Yerleşiminde ağırlıklı olarak depolama kapları ve *amphora* parçaları tespit edilmiştir. Bu seramikler arasında Demir Çağı formlarından olan geniş ağızlı bir *amphora* parçası ve Roma Dönemi'ne ait kırmızı astarlı bir kaide parçası yerleşimin tarihlendirilmesinde kullanılan veriler arasındadır.

Azizli Taş Ocağı

Koordinatlar: K: 39°44'47.28" D: 34°46'55.52"

Yozgat Merkez ilçesinin güneyinde, Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kampüsü'nün yaklaşık 3 km. güneybatısında ve Azizli Köyü'nün yaklaşık 750 m. güneyinde köy çıkışında yolun solunda yer alan Taş Ocağının hemen kuzeybatısında Azizli Köyü ve Azizli Bağları karayolu bulunmaktadır. De-

niz seviyesinden yüksekliği 1155 m. olan Taş Ocağında yuvarlak taş çıkarma yuvaları mevcuttur (Resim: 2). Üç farklı boyutta olan yuvarlak taş çıkarma yuvalarının çapları 1,27 m., 1,50 m. ve 1,77 m.'dir. Taş Ocağında Roma Dönemi *sigillata*, günlük kullanım kaplarına ait parçalar ve alanın güneyinde de yoğun çatı kiremidi parçaları tespit edilmiştir.

Sırakayalar Yamaç Yerleşimi

Koordinatlar: K: 39°45'20.02" D: 34°46'30.78"

Yozgat Merkez ilçesinin güneyinde, Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kampüsü'nün yaklaşık 3 km. güneybatısında ve Azizli Köyü'nün yaklaşık 500 m. kuzeybatısında yer almaktadır. Bir yamaç yerleşimi olan söz konusu alanın hemen güneyinde Arpalık Höyük ve Küçükkale Yerleşimi bulunmaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1218 m. olan yerleşimde tespit edilen seramikler içersinde depolama kapları, *amphora*lar ve mutfak kaplarının yanı sıra Roma Dönemi kırmızı astarlı seramikleri bulunmaktadır.

Divanlı Köyü-Divanlı Höyüğü

Koordinatlar: K: 39°45'49.33" D: 34°52'42.13"

Yozgat Merkez ilçesinin yaklaşık 20 km. güneydoğusunda ve Divanlı Köyü'nün 3,5 km. doğusunda yer almaktadır. Kuzeyinde tali yol, doğu, batı ve güneyinde düz tarım arazileri bulunmaktadır. Yaklaşık 30 m. yarıçapında olan höyüğün deniz seviyesinden yüksekliği ise 1251 m.'dir. Tarımsal faaliyetler nedeniyle kısmen tahribata uğrayan höyük üzerinde 4 büyük ve 1 küçük kaçak kazı çukuru bulunmaktadır. Kaçakçıların açtığı bu çukurlar nedeniyle yapılara ait duvarlar epey tahribata uğramıştır. Bu yerleşmede iki ana seramik grubu ön plana çıkmaktadır. Bunlardan en yoğun grup, el yapımı kırmızı astarlı, perdahlanmış, saman ve taşçık katkılı, basit profilli çanaklar, diğer grup ise siyah veya gri yüzlü, perdahlı seramiklerdir (Resim: 3). Bu gruplar genel özellikleri bakımından ETÇ karakteristiği göstermektedirler. Bu seramiklerin yanında ayrıca çark yapımı olan krem rengi astarlı, kırmızı ve siyah boya bezemeli parçalar da yer almaktadır. Bunlar ise Demir Çağı'nın

tipik seramikleri arasındadır. Bu bağlamda Divanlı Höyüğü'nde yerleşimin Tunç Çağı'ndan başlayarak Demir Çağı içlerine kadar devam ettiği söylenebilir.

Topçu Höyüğü

Koordinatlar: K: 39°43'49.67" D: 34°48'35.23"

Yozgat Merkez ilçesinin güneyinde, Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kampüsü'nün yaklaşık 5 km. güneyinde, Topçu Köyü'nün yaklaşık 3,5 km. kuzeybatısında ve Yozgat-Boğazlıyan karayolunun hemen sağında yer alan höyüğün çevresinde tarım alanları bulunmaktadır (Resim: 4). Höyük, yaklaşık 76 m. yarıçapında ve deniz seviyesinden yüksekliği 1236 m.'dir. Höyükte tespit edilen seramikler içerisinde çark yapımı kalın cidarlı mutfak kapları yoğunluğu oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra çark yapımı küresel gövdeli kaseler ile el yapımı, siyah astarlı ve perdahlanmış bir kaide parçası da yer almaktadır. Tespit edilen seramikler genel olarak GDÇ özellikleri göstermektedirler.

Battal Höyüğü

Koordinatlar: K: 39°31'24.46" D: 35°1'54.08"

Yozgat Merkez ilçesinin güneyinde, Battal Köyü'nün yaklaşık 2,5 km. güneydoğusunda, Yozgat-Boğazlıyan (Atatürk Yolu) karayolunun 49 m. batısında yer almaktadır. Höyüğün kuzeybatısında Battal Höyüğü Tümülüsleri I ve II bulunmaktadır. Oval bir yapıya sahip höyük, yaklaşık 50 m. yarıçapında ve deniz seviyesinden yüksekliği 994 m.'dir (Resim: 5). Üst tarafı ve özellikle güney yamacında kaçak kazı çukurları bulunan höyüğün yüzeyinde tespit edilen kapların tamamı el yapımı ve perdahlıdır. Kırmızı astar kullanımının ön planda olduğu seramikler üzerinde kırmızı, kahverengi ve siyah boya ile yapılmış geometrik karakterde çizgi bezemeler dikkati çeker. Tipolojik karşılaştırmalar, bu seramik grubu, ETÇ'ye tarihlenen Alişar 3 kaplarıyla form ve bezeme yönünden paralellikler göstermektedir. Bu alanda tespit edilen en önemli buluntulardan biri, üzerinde bitkisel bezemeler bulunan pişmiş toprak bir adet baskı mühürdür. Tutamak bölümü kırık olan mührün tarihlendirilmesi konusunda henüz bir sonuca varılamamış olsa da beraberinde ele geçen ETÇ seramikleriyle bağlantılı bir dönem olabileceği düşünülmektedir.

Sivritepe Höyüğü

Koordinatlar: K: 39°43'44.07" D: 34°37'55.11"

Yozgat merkez ilçesinin güneybatısında, İğdecik Köyü'nün yaklaşık 1 km. güneybatısında yer almaktadır. Yaklaşık 60 m. yarıçapında ve deniz seviyesinden yüksekliği ise 948 m.'dir. Höyüğün etrafı tarım alanlarıyla çevrilidir (Resim: 6). Tarımsal faaliyetler yapılan bu alanda yoğun bir şekilde Demir Çağı, Hellenistik ve Roma Dönemlerine tarihlendirilen seramik parçalarına rastlanmıştır. Seramikler arasında yer alan beyaz astarlı ve koyu kahverengi stilize bezemeli gövde parçaları karakteristik olarak GDÇ seramikleriyle örtüşmektedir. Ayrıca pişmiş toprak *pithos* ve duvar kaplama levhası parçalarına da rastlanan bu alanda Roma Dönemi kırmızı astarlı seramikleri en baskın grubu oluşturmaktadır. Yerleşimin Bizans Dönemine kadar iskân edildiği, tespit edilen cam kadeh ve kandil parçalarından anlaşılmaktadır. Yerleşimin kuzeydoğu eteğinde ise M.S. 364-367'de darp edilen ve *I. Valentinianus* dönemine ait bir adet bronz sikke ele geçmiştir (Resim: 6).

Değirmenardı Yerleşimi

Koordinatlar: K: 39°35'7.07" D: 34°59'40.29"

Yozgat Merkez ilçesinin güneyinde, Yozgat-Boğazlıyan karayolunun hemen batısında yer alan yerleşimin deniz seviyesinden yüksekliği 977 m.'dir. Yerleşimi çevreleyen kireçtaşı büyük bloklarla yapılan sur duvarı, doğusunda yer yer korunmuş durumdadır. Alanda açılmış olan kaçak kazı çukurunun çevresinde dağınık vaziyette, antik dönem yapısına ait mermer mimari parçalar, çatı kiremidi parçaları, mermer *anta* başlığı ve cam *tessara* parçaları saptanmıştır (Resim: 7).

Büyük Lök Tepesi Kale Yerleşimi

Koordinatlar: K: 39°39'23.00" D: 34°51'19.35"

Yozgat Merkez ilçesinin güneybatısında yer alan Büyük Lök Tepesi Kale Yerleşimi denizden 1342 m. yükseklikte bir tepenin kayalık yamacındadır. Tepenin etrafında dağınık ve yoğun olmayan bir şekilde Roma Dönemi günlük kullanım kaplarına ait parçalar ve yerleşimin doğu yamacında bronz bir cımbız tespit edilmiştir.

İnbaşı Kaya Yerleşimi

Koordinatlar: K: 39°46'13.82" D: 34°39'57.90"

Yozgat Merkez ilçesinin güneybatısında, Köseyusuflu Köyü'nün yaklaşık 2 km. güneybatısında, Beyvelioğlu Köyü'nün yaklaşık 850 m. kuzeyinde ve İnbaşı Mevkii'ndeki 1101 m. rakımlı kayalık sırtlarda birbirine yaklaşık 200 m. mesafede iki kaya yerleşimi bulunmaktadır. Güneydeki yerleşim çok katlı ve birbirine geçişli galerilere sahiptir. Ayrıca kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanan 3 nefli bir kaya kilisesi yer almaktadır. Bu yerleşimin 200 m. kadar kuzeyinde yer alan diğer kaya yerleşimi ise kayaya oyulmuş 2 katlı mekânlara sahiptir. Bu mekânların güneyinde Bizans Dönemi'ne ait apsisinde bir sunak bulunan küçük bir şapel bulunmaktadır. Şapelin 10 metre güneyinde girişi doğuda olan ve kuzey duvarında apsisi bulunan 2 katlı bir mekân yer almaktadır. Bu alanın hemen önündeki toprak yamaçta Roma Dönemi'ne ait çanak-çömlek parçaları ve bir adet bronz obje ele geçmiştir (Resim: 8).

Beyazıtoğlu Mevkii Höyüğü

Koordinatlar: K: 39°38'58.01" D: 34°30'15.73"

Yerköy İlçesi, Beyazıtoğlu Çiftliği Mevkii'nde bulunan höyüğün deniz seviyesinden yüksekliği 1029 m. ve yarıçapı 54,5 m.'dir. Höyükte çoğunluğu açık ağızlı geniş mutfak kaplarından oluşan seramikler tespit edilmiştir (Resim: 9). Bu seramikler üzerinde krem rengi astar baskın uygulamadır. Kimi örneklerde astar, kil rengiyle birleşerek pembemsi bir doku almıştır. Çark yapımı kapların yüzeylerinde kısmen de olsa perdah kullanımı söz konusudur. Yumru biçimli tutamaklar ve geniş bant biçimli dikey kulplar dikkat çekmektedirler. Genel karakteristik özellikleriyle GDÇ seramikleriyle benzerlik gösterirler.

Sarıkent Höyüğü

Koordinatlar: K: 39°21'28.51" D: 34°44'11.50"

Şefaatli İlçesi, Sarıkent Beldesi'nin güneybatısında ve beldeye yaklaşık 3 km. uzaklıkta yer alan höyük, yaklaşık 30 m. yarıçapındadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1010 m. olan höyüğün konisinde ve eteklerinde yoğun seramik

parçalarına rastlanmıştır. Höyükte ele geçen seramikler, ETÇ karakteristiği göstermektedir. Ayrıca seramik parçalarının yanı sıra pişmiş toprak ağırşak, obsidyen dilgi, obsidyen çekirdek ve biley taşı bulunmuştur (Resim: 10).

Karabacak Höyüğü ve Kaya Mezarları

Koordinatlar: K: 39°28'49.35" D: 35°12'53.67"

Sarıkaya İlçesi, Karabacak Köyü'nün doğusunda, Gülpınar Köyü'nün ise yaklaşık 2 km. batısında yer alan höyüğün deniz seviyesinden yüksekliği 1182 m.'dir. Yarıçapı yaklaşık 49 m. olan höyüğün doğusunda ve güneyinde, kuzey-güney yönünde akan "Kıpıksuyu" olarak adlandırılan bir dere geçmektedir. Höyükte 1 adet mermer obje ve geniş zaman dilimine yayılan seramik parçaları tespit edilmiştir (Resim: 11). Seramik parçaları arasından en erken grubu, ETÇ kapları arasında tipik sayılan içe çekik ağızlı ve ağız dış profilinde çizgi bezeme bulunan kâse örnekleri oluşturmaktadır. Hitit yerleşimlerinin birçoğunda rastlanan GTÇ pişirme kabı formlarının yanı sıra GDÇ özellikleri gösteren pembemsi astarlı ve perdahlı küresel kaseler bu kronoloji içerisinde değerlendirilen buluntulardandır. En geç tarihli buluntular ise kırmızı astarlı Roma Dönemi seramikleridir.

Karabacak Höyüğünün kuş uçumu 550 m. batısında 6 kaya mezarı tespit edilmiştir.[24] Mezarlar, alçak bir tepenin doğu yamacında, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan, alçak kaya kütleleri üzerine oyulmuş oda mezarlardır (Resim: 12). Anakayaya oyulmuş tek odalı ve tek tipteki her bir mezar, birbiri ile bağlantısı olmayan alçak kaya kütleleri üzerine tekil olarak yapılmıştır. Mezarların tümü zemin seviyesinde olup, mezarlara ulaşım kolaydır. Mezar girişleri oldukça sade bırakılmıştır. Dış cephelerinde ve mezar odalarının içinde yazıt veya herhangi bir bezeme öğesi bulunmamaktadır. Tek odalı, dörtgen planlı ve küçük boyutlu mezar odalarında, yalnızca girişin karşısındaki duvarlarda tek bir *arcosolium* nişi yapılmıştır. Bu mezarlarda *arcosolium*un bulunduğu duvar ve girişin her iki yan duvarında, anakayadan yapılmış yataklar/*kline*ler bulunur. İnsan eliyle yer yer kırılarak ve di-

24 Söz konusu mezarlar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Tamsü Polat 2018, 347-358.

namit kullanılarak büyük ölçüde tahrip edilmiş olan Karabacak mezarları, soyulmuş mezarlardır. Mezar içinde ve çevresinde mezar buluntusu veya mezar sahiplerine ait kemik kalıntısı saptanmamıştır. Mezarların yalın mimari özelliklerinin yanı sıra yaklaşık olarak 550 m. doğusundaki "Karabacak Höyük" olarak adlandırılan yerleşimde ele geçen seramikler, höyüğün mezarlara olan yakınlığı ve mezarların yakın çevresinde başka bir yerleşimin olmaması nedeniyle tarihlendirmede destekleyici fikirler sunmaktadır. Yapılan çalışmalarda, geniş zaman dilimine yayılan seramik parçaları arasında mezarların tarihi ile örtüşen seramik grubunu, kırmızı astarlı Roma Dönemi seramikleri oluşturur. Bu seramikler M.S. 1.-2. yy.'lara tarihlenen formlardır. Dağlık Phrygia'da ve Lykonia Bölgesi'nde benzerleri görülen ve tarihlendirilmesi yapılan mezarlardan yola çıkarak, Karabacak mezarları için M.S. 1.-2. yy. aralığı önerilebilir.

SONUÇ

Araştırma kapsamında yapılan gözlemler sonucunda, Yozgat İli sınırları içerisinde bulunan yerleşimlerin büyük bölümünde Geç Kalkolitik Çağdan başlayan yerleşim kronolojisi, Demir çağı boyunca da devam etmiş ve kimi alanlarda bu kronoloji Roma ve Bizans dönemlerine kadar süreklilik göstermiştir. Geç Kalkolitik Dönem'e tarihlendirilen seramikler 4 yerleşimde tespit edilirken ETÇ'de bu sayı 20 yerleşime çıkmaktadır. Demir Çağı'na geçişte devamlılık gözlenmekte ve bu dönem 20 merkezle temsil edilmektedir. Toplam 20 merkezde de Hellenistik ve Roma Dönemlerine ait materyaller, 12 yerleşimde ise Bizans Dönemi'ne dair materyaller saptanmıştır. Araştırma kapsamına giren dönemlere ait bulguların büyük bölümü, höyükler gibi çok evreli yerleşimlerde tespit edilmiştir. Sadece yüzeyden gözlemlenen materyaller doğrultusunda bile tespit edilen alanlarda kültürel devamlılık konusunda net bir yargıda bulunulamasa da, en azından kronolojik devamlılık olduğu sonucuna varılabilmiştir.

KAYNAKÇA

ACUN 1978, Hakkı Acun, "*Çapanoğlu Camii*", *Türkiyemiz*, İstanbul 1978, 436-447.

ACUN 1981, H. Acun, "Yozgat ve Yöresi Türk Devri Yapıları", *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, 635-715.

ACUN 1994, H. Acun, *Anadolu Saat Kuleleri*, Ankara 1994.

ACUN 2005, H. Acun, *Bozok Sancağında (Yozgat İli) Türk Mimarisi*, Ankara, 2005.

ARIK 1971, R. Arık, "Yozgat Çapanoğlu Camii", Önasya *Mecmuası*, Sayı 74, Ankara, 1971, 8-9, 21.

AYDIN –TOPRAK vd. 2002, N. Aydın – V. Toprak – N. Baturayoğlu, "The Geophysical Survey of an Iron Age City in Central Anatolia: Kerkenes Dağ", in J. Albertz (ed.) *Proceedings of the XVIII. International Symposium CIPA 2001 Surveying and Documentation of Historic Buildings – Monuments – Sites Traditional and Modern Methods*, Potsdam (Germany), September 18-21, 2001, CIPA, Germany, 516-523.

BARAN 2013, A. Baran, Kerkenes (Sorgun-Yozgat) Kazı Çalışmaları 2012, 35. *KST*, Cilt 1, Muğla, 2013, 76-92.

BARAN - DİRLİK vd. 2014, A. Baran – N. Dirlik R. Kendirci, Kerkenes (Sorgun-Yozgat) Kazı Çalışmaları 2013, 36. *KST*, Cilt 1, Gaziantep, 2014, 1-20.

BATURAYOĞLU 2002, N. Baturayoğlu, "The Survey and Documentation of the City Walls and Cappadocia Gate of the Iron Age Settlement on Kerkenes Dağ in Central Anatolia", in J. Albertz (ed.) *Proceedings of the XVIII. International Symposium CIPA 2001 Surveying and Documentation of Historic Buildings – Monuments – Sites Traditional and Modern Methods*, Potsdam (Germany), September 18-21, 2001, CIPA, Germany, 100-107.

BATURAYOĞLU – SUMMERS vd. 2002, N. Baturayoğlu – G. D. Summers – F. Summers – N. Aydın, "The Survey and Documentation of an Iron Age City in Central Anatolia: Kerkenes Dağ", in J. Albertz (ed.) *Proceedings of the XVIII. International Symposium CIPA 2001 Surveying and Documentation of Historic Buildings – Monuments – Sites Traditional and Modern Methods*, Potsdam (Germany), September 18-21, 2001, CIPA, Germany, 407-414.

BRANTING 2015, S. Branting – S. B. Tırpan – J. Lehner – N. Yöney – S. Penacho – Y. Özarslan – D. Langis-Barsetti, Kerkenes Dağı 2014, 37. *KST*, Cilt 2, 2015, Erzurum, 1-12.

ÇULPAN 1974, C. Çulpan, *Türk Taş Köprüleri*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1974.

DUYGU 1953, S. Duygu, *Yozgat Tarihi ve Çapanoğulları*, İstanbul, 1953.

FRENCH 1983, D. French, ''Roman Roads and Milestones in Anatolia 1982'', 1. *AST*, İstanbul, 1983, 87-88.

FRENCH 1987, D. French, ''Küçük Asya Roma Yolları ve Miltaşları 1986'', 5. *AST*, Cilt 1, Ankara, 1987, 191-204.

HERODOT, (= Herodotos, *Historiae*), Kullanılan Metin ve Çeviriler: Herodotos, *Herodot Tarihi*. Çev.: M. Ökmen - A. Erhat, İstanbul 19912.

MAZZONI – D'AGOSTINO vd. 2009, Mazzoni – A. D'Agostino - V. Orsi, ''Kuşaklı 2008 Survey Season (Yozgat-Sorgun) 1st Preliminary Report'', 27. *AST*, Cilt 3, Denizli, 2009, 109-128.

MAZZONI–D'AGOSTINO vd. 2010, Mazzoni – A. D'Agostino - V. Orsi, ''Uşaklı/Kuşaklı Höyük(Yozgat-Sorgun): the 2009 Survey (University of Florence)'', 28. *AST*, Cilt 3, İstanbul, 2010, 91-104.

MAZZONI–D'AGOSTINO vd. 2011, Mazzoni – A. D'Agostino - V. Orsi, ''Uşaklı 2010 Survey Season (Yozgat)/Uşaklı 2010 Yüzey Araştırması (Yozgat)'', 29. *AST*, Cilt 2, İstanbul, 2011, 317-335.

MORI – OMURA 1989, M. Mori – S. Omura, ''1988 Kırşehir, Yozgat ve Nevşehir İlleri Yüzey Araştırmaları'', 7. *AST*, Antalya, 1989, 295-310.

OMURA 1990, S. Omura, ''1989 Yılı Kırşehir, Yozgat ve Nevşehir, Aksaray İlleri Sınırları İçinde Yürütülen Yüzey Araştırmaları'', 8. *AST*, Ankara, 1990, 69-90.

OMURA 1991, S. Omura, ''1990 Yılı Orta Anadolu'da Yürütülen Yüzey Araştırmaları'', 9. *AST*, Ankara, 1991, 541-560.

ÖZCAN 1992, M. Özcan, ''Yozgat Mercimektepe Höyüğü 1991 Yılı Kurtarma Kazısı'', 3. *MKKS*, Efes, 1992, 377-388.

PALEY 2005, S. M. Paley, "The Excavations at Çadır Höyük, 2004", 27. AST, Cilt 1, Antalya, 2005, 351-366.

SAKİN 2004, O. Sakin, *Bozok Sancağı ve Yozgat*, Ankara, 2004.

STROBEL – GERBER 1998, K. Strobel – C. Gerber, ''Tavium (Büyüknefes) Feldforschungen des lahres 1997'', 16. *AST*, Cilt 1, Tarsus, 1998, 297-314.

STROBEL – GERBER 1999, K. Strobel – C. Gerber, ''Feldforschungen in Tavium 1998 Vorbericht'', 17. *AST*, Cilt 1, Ankara, 1999, 169-176.

STROBEL – GERBER 2000, K. Strobel – C. Gerber, ''Feldforschungen in Tavium 1999 Vorbericht'', 18. *AST*, Cilt 2, İzmir, 2000, 7-10.

STROBEL – GERBER 2001, K. Strobel – C. Gerber, ''Feldforschungen in Tavium im Jahr 2000 Vorbericht'', 19. *AST*, Cilt 2, Ankara, 2000, 1-8.

STROBEL – GERBER 2002, K. Strobel – C. Gerber, ''Feldforschungen in Tavium: Bericht Über die Kampagne 2001'', 20. *AST*, Cilt 2, Ankara, 2002, 223-232.

STROBEL – GERBER 2003, K. Strobel – C. Gerber, ''Feldforschungen in Tavium: Bericht Über die Kampagne 2002'', 21. *AST*, Cilt 2, Ankara, 2003, 325-334.

STROBEL – GERBER 2006, K. Strobel – C. Gerber, ''Das Internationale Tavium-Project Bericht Über Die Kampagne Des Jahres 2005'', 24. *AST*, Cilt 2, Çanakkale, 2006, 15-34.

STROBEL – GERBER 2008, K. Strobel – C. Gerber, ''Tavium/Tawinija International Research Project 2007 Yılı Kampanyası Raporu'', 26. *AST*, Cilt 3, Ankara, 2008, 59-72.

STROBEL – GERBER 2009, K. Strobel – C. Gerber, ''Uluslararası Tavium Projesi: 2008 Yılı Araştırmaları'', 27. *AST*, Cilt 3, Denizli, 2009, 187-200.

STROBEL – GERBER 2010, K. Strobel – C. Gerber, ''Feldforschungen in Tavium/Tawinija-Bericht über die Kampagne 2009'', 28. *AST*, Cilt 3, İstanbul, 2010, 265-278.

Strab., (= Strabon, *Geographika*), Kullanılan Metin ve Çeviriler: Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası*, Kitap XII-XIII-XIV, Çev.: A. Pekman, İstanbul, 2000.

SUMMERS 1994a, G. D. Summers, "Kerkenes Dağ", Research Reports 1994, *BIAA*, 18-20.

SUMMERS 1994b, G. D. Summers, "Kerkenes Dağ 1993", *AnatSt.* XLIV, 15.

SUMMERS 1997, G. D. Summers, "The Identification of the Iron Age City on the Kerkenes Dağ in Central Anatolia", *JNES* 56.2, 1997, 81-94.

SUMMERS 2000a, G. D. Summers, "Kerkenes Dağ", in Bienkowski, P. and Millard, A. (eds), *Dictionary of the Ancient Near East*, British Museum, 2000, London, 166.

SUMMERS 2000b, G. D. Summers, "Kerkenes Dağı. Orta Anadolu'da Yer Alan Demir Çağı Kentinin Araştırılmasına Teknolojik Yaklaşımlar, 1993-1999", *1999 Yılı Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları*, 119-150.

SUMMERS 2001a, G. D. Summers, "The Median Empire Reconsidered: a View from Kerkenes Dağ", *AnatSt.* 50, 55-73.

SUMMERS 2001b, G. D. Summers, "Keykavus Kale and Associated Remains on the Kerkenes Dağ in Cappadocia, Central Turkey", *Anatolia Antiqua* 9, 39-60.

SUMMERS 2001c, G. D. Summers, "Simulation and Dynamics of an Ancient City", *ArcNews* 23.2: 12-13.

SUMMERS – ÖZCAN 1998, G. D. Summers – M. Özcan – S. Branting – E. R. Dusinberre – M. E. F. Summers, "Kerkenes Dağ 1996", 19. *KST*, Cilt 1, 1998, Ankara, 627-659.

SUMMERS – SUMMERS 1995a, G. D. Summers – M. E. F.Summers, "Kerkenes Dağ Survey Project", *Anatolian Archaeology* 1, 1995, 22-23.

SUMMERS – SUMMERS 1995b, F. Summers – G. Summers, ''Kerkenes Dağ 1994'', 13. *AST*, Cilt 1, Ankara, 1995, 99-122.

SUMMERS – SUMMERS 1996a, F. Summers – G. Summers, ''Kerkenes Dağı 1995'', 14. *AST*, Cilt 2, Ankara, 1996, 331-358.

SUMMERS – SUMMERS 1996b, G. D. Summers – M. E. F.Summers, "Kerkenes Dağ", *Anatolian Archaeology* 2, 1996, 27-28.

SUMMERS – SUMMERS 1997, G. D. Summers – M. E. F.Summers, "Kerkenes Dağ", *Anatolian Archaeology* 3, 1997, 23-25.

SUMMERS – SUMMERS 1998a, G. D. Summers – M. E. F.Summers, ''*Kerkenes*'' *News / Haberler* 1998, Ankara (METU Press).

SUMMERS – SUMMERS 1998b, G. D. Summers – M. E. F.Summers, "The Kerkenes Dağ Project", in Matthews, R. (ed.) *Ancient Anatolia*, London (BIAA), 1998, 177-194 and colour pls 29-30.

SUMMERS – SUMMERS 1998c, G. D. Summers – M. E. F.Summers, "Kerkenes Dağ", *Anatolian Archaeology* 4, 1998, 25-27.

SUMMERS – SUMMERS 1998d, F. Summers - G. Summers, ''Kerkenes Dağı 1997'', 16. *AST*, Cilt 2, Tarsus, 1998, 121-152.

SUMMERS – SUMMERS 2001, G. D. Summers – F. Summers, "Kerkenes Dağ". In A. M. Greaves and B. Helwing, "Archaeology in Turkey", *AJA* 105, 508-509.

SUMMERS – SUMMERS vd. 1995a, G. D. Summers – M. E. F.Summers – K. Ahmet, "The Regional Survey at Kerkenes Dağ: an Interim Report on the Seasons of 1993 and 1994", *AnatSt.* XLV, 1995, 43-68.

SUMMERS – SUMMERS vd. 1995b, G. D. Summers – M. E. F.Summers, "The Mountain Top City on Kerkenes Dağ (Yozgat) in Cappadocia", *Arkeoloji ve Sanat* 62-63, 1995, 2-20.

SUMMERS – SUMMERS vd. 1996, G. D. Summers – M. E. F. Summers – N. Baturayoğlu – Ö. Harmanşah – E. R. McIntosh, "The Kerkenes Dağ Survey, an Interim Report", *AnatSt.* XLVI, 1996, 201-234.

SUMMERS – SUMMERS vd. 1999a, G. D. Summers – F. Summers – D. Stronach – M. Özcan, "Kerkenes Dağ 1999", *Anatolian Archaeology* 5, 19-22.

SUMMERS – SUMMERS vd. 1999b, G. D. Summers – F. Summers – D. Stronach – M. Özcan, *Kerkenes News / Haberler* 2: 1999, METU Press, Ankara.

SUMMERS – SUMMERS vd. 2000, G. D. Summers – F. Summers – D. Stronach – M. Özcan, *Kerkenes News / Haberler* 3: 2000, METU Press, Ankara.

SUMMERS – SUMMERS vd. 2001a, G. D. Summers – F. Summers – M. Özcan – D. Stronach, "1999 Yılı Kerkenes Dağı Projesi", 22. *KST* 1.Cilt, 22-26 Mayıs 2000, 211-228.

SUMMERS – SUMMERS vd. 2001b, G. D. Summers – F. Summers – M. Özcan – D. Stronach, "The Kerkenes Project 2000", *Anatolian Archaeology* 6, 22-24.

SUMMERS – SUMMERS vd. 2002a, G. D. Summers – F. Summers – D. Stronach, "The Kerkenes Project 2002", *Anatolian Archaeology* 8, (in press).

SUMMERS – SUMMERS vd. 2002b, G. D. Summers – F. Summers – D. Stronach – M. Özcan, "Kerkenes Dağı Projesi 2000". 23. *KST* 1.Cilt, 28 Mayıs - 01 Haziran 2001, Ankara, 439-448.

SÜMER 1974, F. Sümer, "Bozok Tarihine Dair Araştırmalar-I", *Cumhuriyet'in 50. Yıldönümünü Anma Kitabı*, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1974, 309-381.

TAMSÜ POLAT 2018, R. Tamsü Polat, "Karabacak Köyü Kaya Mezarları", *Cedrus* VI, 2018, 347-358.

TUNÇ 1978, G. Tunç, *Taş Köprülerimiz*, Karayolları Genel Müdürlüğü, Ankara 1978.

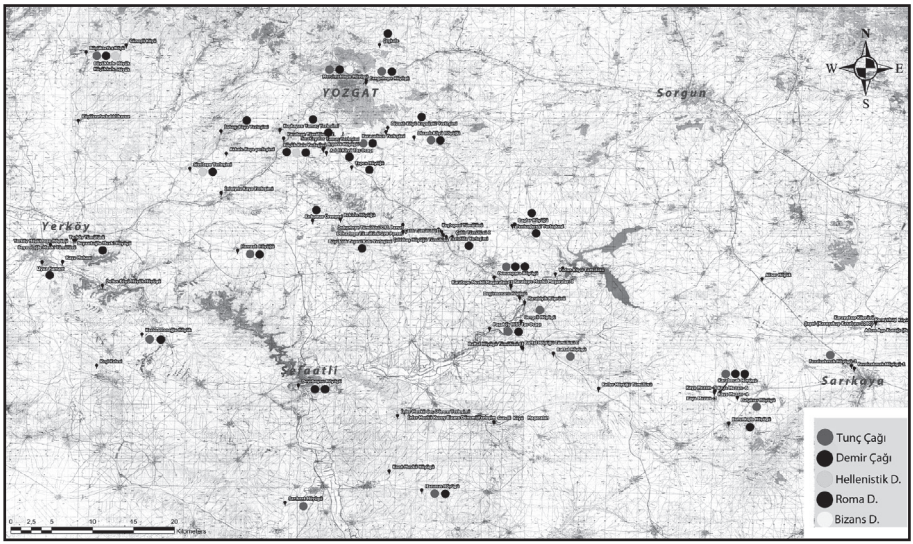
UZUNÇARŞILI 1973, İ. H. Uzunçarşılı, *Çapanoğulları, Belleten*, XXXVIII (150), Ankara, 1973, 215-261.

YILMAZ 2001, Ö. Yılmaz, *Yozgat Tarihi Coğrafyası*, Konya 2001.

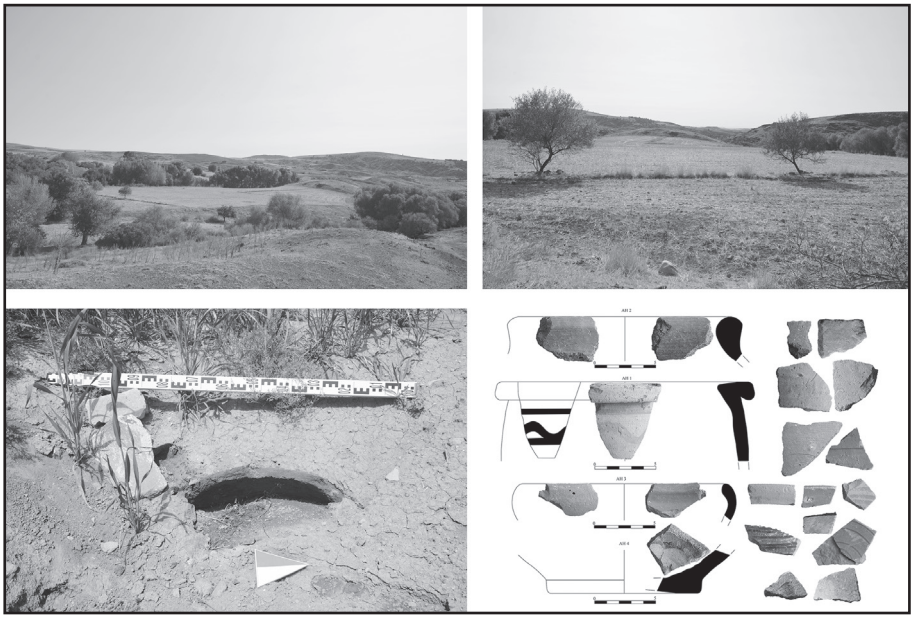
YILMAZ – BECENE – HASIRCI 2014, Ö. Yılmaz – N. Becene – B. Hasırcı, ''Yozgat İli Sarıkaya İlçesi Roma Hamamı 2013 Yılı Temizlik ve Kazı Çalışması'', 23. *MKKS*, Mardin, 2014, 187-206.

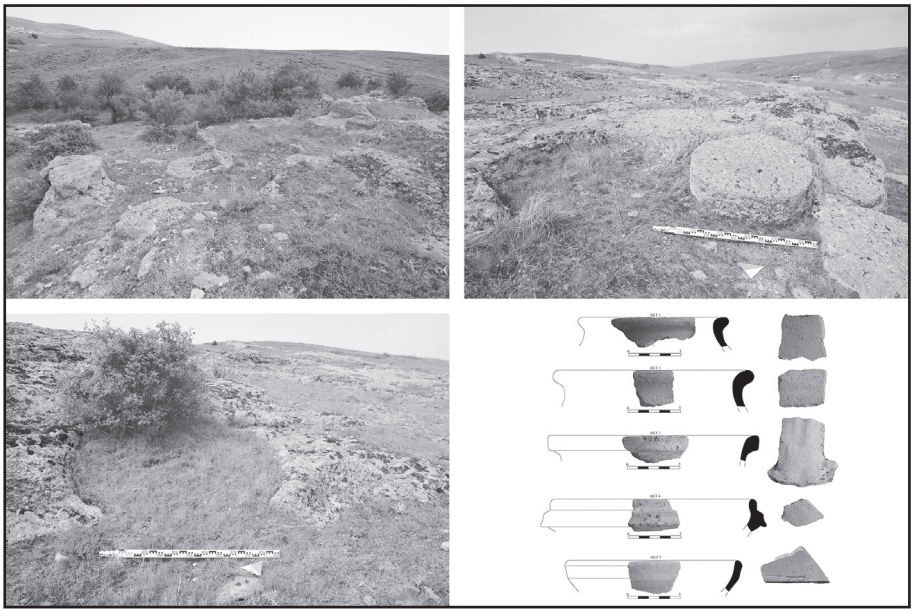
YILMAZ – BECENE – HASIRCI 2015, Ö. Yılmaz – N. Becene – B. Hasırcı, ''Yozgat İli Sarıkaya İlçesi Roma Hamamı 2014 Yılı Temizlik ve Kazı Çalışması'', 23. *MKKS*, Mardin, 2015, 607-624.

Yozgat Müz., Yozgat Müzesi, *Yozgat Kent Tarihi*, 1-194.

Harita 1: 2017 Yılında Çalışılan Alanlar

Resim 1: Arpalık Höyük

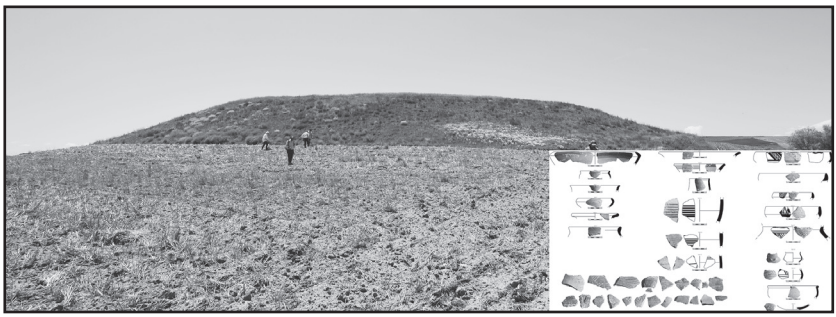
Resim 2: Azizli Taş Ocağı

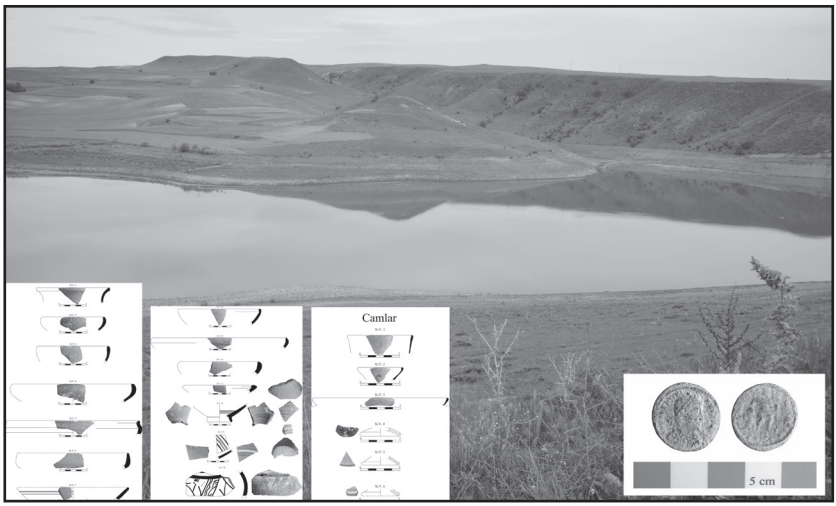
Resim 3: Divanlı Höyüğü

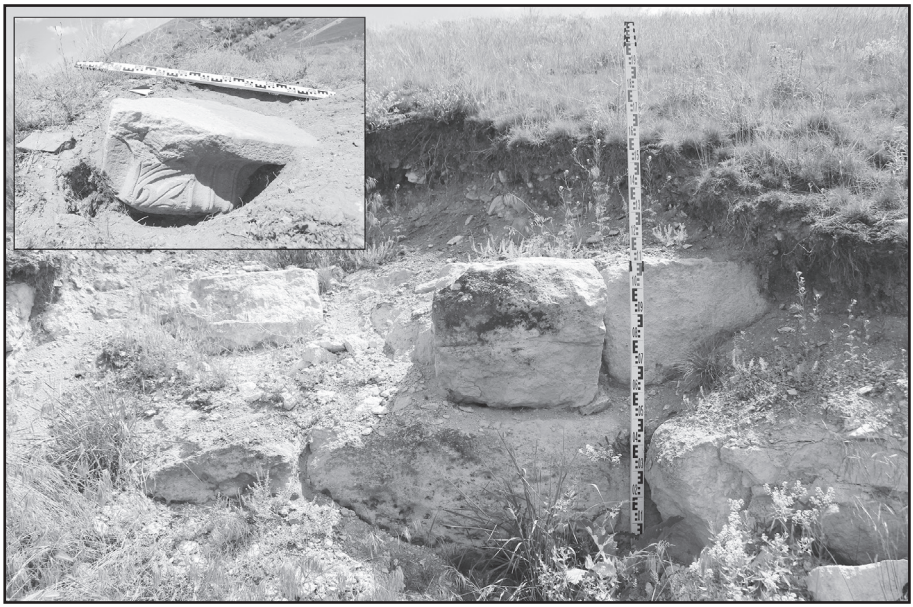
Resim 4: Topçu Höyüğü

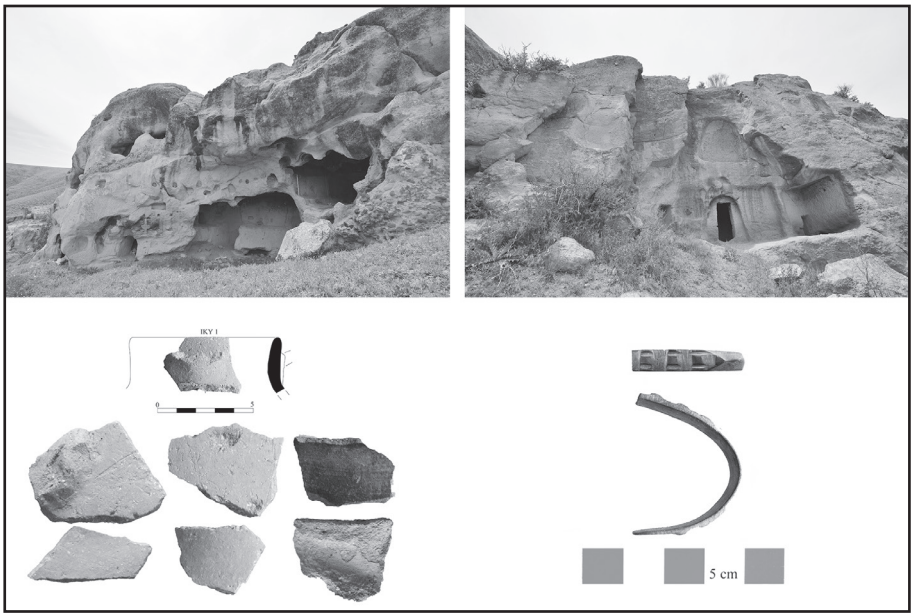
Resim 5: Battal Höyüğü

Resim 6: Sivritepe Höyüğü

Resim 7: Değirmenardı Yerleşimi

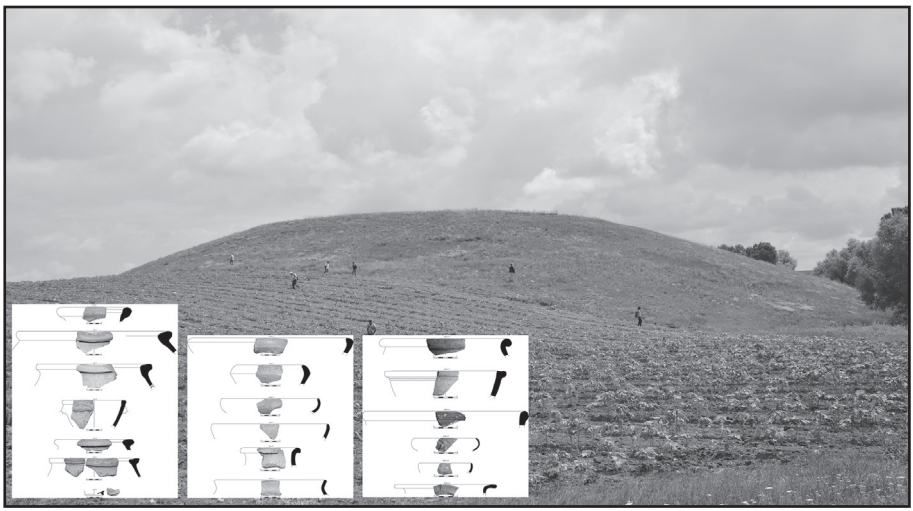
Resim 8: İnbaşı Kaya Yerleşimi

Resim 9: Beyazıtoğlu Höyüğü

Resim 10: Sarıkent Höyüğü

Resim 11: Karabacak Höyüğü

Resim 12: Karabacak Kaya Mezarları